

Başvuru Numarası : 2024/1639
Toplantı Tarihi/Sayısı : 27.12.2024/54
Karar Numarası : 2024/1284
Başvuran : B.G.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın "depremden doğan zorunluluk" sonucunda ceza infaz kurumundan firar ettiği, bu firar nedeniyle kendisine ceza verildiği, aldığı ceza dolayısıyla tahliye olamadığı ve yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumuna nakledildiği gerekçesiyle mağdur olduğu iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. 6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan deprem sırasında Kahramanmaraş E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunduğunu, deprem sırasında kaldığı koğuşun zarar gördüğünü, can güvenliğini sağlamak ve ailesine yardımcı olmak için ceza infaz kurumundan kaçtığını,

b. Ceza infaz kurumundan ayrıldıktan sonra depremde zarar gören ailesinin yanına giderek yaklaşık bir hafta onlara yardımcı olduğunu, daha sonra ise kolluk personeline teslim olduğunu,

c. Ceza infaz kurumundan zorunluluk nedeniyle kaçmasına rağmen, 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları" başlıklı 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "Eylem ve tutumları nedeniyle tehlikeli hâlde bulunan ve özel gözetim ve denetim altında bulundurulmaları gerekli olduğu saptananlar ile buldukları kurumlarda düzen ve disiplini bozanlar veya iyileştirme tedbir, araç ve usûllerine ısrarla karşı koyanlar bu kurumlara gönderilirler." hükmü gereğince Kırşehir Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiğini,

ç. Deprem nedeniyle firar etmeseydi 15/2/2023 tarihinde tahliye olacağını, zorunluluk nedeniyle firar ettiği için bu şansını kaybettiğini ve kalan cezasının yüksek güvenlikli ceza infaz kurumu infaz koşullarına göre infaz edildiğini, bu nedenle mağdur olduğunu iddia etmektedir.

3. Muhatap Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın Kahramanmaraş E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hükümlü olarak barındırıldığı sırada 6/2/2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli yaşanan deprem sonrasında anılan Kurumdan firar ettiği, 18/2/2023 tarihinde yakalanarak Türkoğlu 2 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna alındığı,

b. Başvuranın firar etmesi nedeniyle Genel Müdürlüğün 20/2/2023 tarihli ve

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

... sayılı nakil yazısı ile 5275 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, Kırşehir Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiği,

c. Kırşehir Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Disiplin Kurulu tarafından hükümlü hakkında yapılan disiplin soruşturması sonucunda, 2/3/2023 tarihli ve 2023/... sayılı karar ile "fırar etmek veya tünel kazmak" eylemi nedeniyle mezkur Kanun'un 44'üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (1) bendi uyarınca 15 gün hücreye koyma disiplin cezası verildiği,

ç. Başvuranın söz konusu karara karşı 6/3/2023 tarihli dilekçe ile Kırşehir İnfaz Hakimliğine itiraz başvurusunda bulunduğu, ancak İnfaz Hakimliğinin 10/3/2023 tarihli ve 2023/... esas, 2023/... karar sayılı kararı ile itirazın reddedildiği,

d. Başvuranın İnfaz Hakimliğinin kararına karşı 14/3/2023 tarihli dilekçesi ile Kırşehir Ağır Ceza Mahkemesine itiraz ettiği, ancak Mahkemenin 10/4/2023 tarihli ve 2023/... sayılı karar ile itirazı reddettiği ve disiplin cezasının kesinleştiği,

e. 5/6/2015 tarihli Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler konulu 167 No.lu Genelge'nin "5275 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde belirtilenler ile 3713 sayılı Kanun'a muhalefet suçlarından hükümlü ve tutukluların nakilleri" başlıklı 13'üncü maddesinin beşinci fıkrasında "5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrası gereğince yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilen hükümlüler geriye kalan toplam cezalarının 1/3 ünü iyi halli olarak infaz etmedikçe diğer kapalı ceza infaz kurumlarına nakledilmeyecektir. Ancak tutum ve davranışları ile disiplin durumlarına bakılmak suretiyle bu kişilerin 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 9'uncu maddesinin 3'üncü fıkrası çıkartılmasının uygun olup olmayacağına Bakanlık tarafından karar verilebilecektir." hükümleri uyarınca, başvuran hakkında alınan 5275 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrası hükmünün kaldırılmasına ilişkin talebin uygun görülmediği belirtilmektedir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı" başlıklı 17'nci maddesinde yer alan düzenleme şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz..."

6. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesine göre; "(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) yönlerinden incelenir."

7. Aynı Yönetmelik'in "Gereğçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesine göre; "(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularla ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili

gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun (TİHEK) amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

9. TİHEK, İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol (OPCAT) uyarınca ulusal önleme mekanizması görevini üstlenmiştir. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesiyle; TİHEK'e İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması görevini yapmak, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek görevleri verilmiştir. Bu çerçevede OPCAT'in getirdiği yükümlülük gereği ulusal önleme mekanizması görevini üstlenen TİHEK işkence ve kötü muamele yasağının ihlali iddiası içeren başvuruları inceleyebilmektedir.

10. Somut olayda başvuran, depremden doğan zorunluluk nedeniyle ceza infaz kurumundan firar ettiği için tahliye olamadığını ve yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kuruma nakledildiğini iddia etmektedir.

11. Anayasa Mahkemesine (AYM) göre, mahkemeler tarafından verilen mahkumiyet kararlarının infazının sağlanması ve bu bağlamda ceza infaz kurumunda tutulma süresi bakımından ceza mahkemesinin kararına ve mevzuata uygun hareket edilmesi kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının korunması açısından zorunludur (AYM, *İbrahim Uysal*, B.No: 2014/1711, 23/7/2014, para.32).

12. Bu bağlamda mahpusların ceza infaz kurumlarında kalacağı süreyi doğrudan veya dolaylı olarak etkileyen durumların Anayasa'nın 19'uncu maddesinde tanımlanan kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir (AYM, *Fatih Kavalcı*, B.No: 2020/29968, 15/11/2023, para.15; *İbrahim Uysal*, para.26).

13. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu alanlar dışında genel insan hakları ihlali iddiaları kapsamında Kuruma başvuru inceleme yetkisi verilmemiştir. Dolayısıyla, başvurunun salt alıkonulma yerinden yapılmış olması ulusal önleme mekanizması görevi kapsamında incelenmesi için yeterli bulunmamaktadır.

14. Başvuranın iddiaları yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ve içtihatlarla birlikte ele alındığında; Kurumun ulusal önleme mekanizması görevi kapsamına girmediği değerlendirilen başvurunun Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesi uyarınca kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

27/12/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye